

ISMA INFORMĀCIJAS
SISTĒMU
MENEDŽMENTA
ANNO 1994 AUGSTSKOLA

ISMA University of Applied Sciences

International scientific conference

**CURRENT TRENDS AND FIELDS
OF PHILOLOGICAL STUDIES
IN THE CHALLENGING REALITY**

July 29–30, 2022

 | **IZDEVNIECĪBA**
BALTIJA
PUBLISHING
2022

International scientific conference “Current trends and fields of philological studies in the challenging reality” : conference proceedings (July 29–30, 2022. Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. 452 pages.

ORGANISING COMMITTEE

Romans Djakons, Dr.sc.ing., Professor, Academician, President of ISMA University of Applied Sciences;

Deniss Djakons, Dr.oec., Professor, Rector of ISMA University of Applied Sciences;

Tatyana Odinkova, Ph.D. (Doctor of Philosophy), ISMA University of Applied Sciences.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

SLAVIC LANGUAGES

Anthroponimicon of the novel “The beloved of the Desert Wind”

by N. Devyayko

Barakatova N. A. 13

Introductory and concluding parts of cooking video blogs

Voloshchenko Ye. I. 17

Internet memes as special forms of communication during war-time

Demydenko H. H. 20

The concept MIND in the somatic code of Ukrainian linguistic culture

Kliuchnyk T. O. 25

Influential characteristics of image and brand in advertising discourse

Kravets I. V. 28

Functional-semantic field of indefinite feature in the Ukrainian language

Petrenko T. V. 32

Toponyms in Volodymyr Malik’s novel “Secret Ambassador”:
semantics and stylistics of the road motif

Petrova Ozel L. P. 36

Functional interaction of the potentiality category
in expressing modal relations

Sikorska O. O., Shanina O. S. 41

Communicative significance of the concept *SUCCESSFUL WOMAN*
in the conceptual and Ukrainian-language worldview

Ternova Zh. A. 45

Ukrainian lexicography and today’s challenges

Tomilenko L. M. 50

Identification of the nation through the lens of linguistics

Yursa L. V. 53

LITERATURE

Some peculiarities of artistic space and time in I. Murdoch's novels "A severed head" and "The red and the green"	
Aliseienko O. M.	57
The specifics of modeling fictional consciousness of a character in Myroslav Irchan's play "Radium"	
Atamanchuk V. P.	60
The picture as an anticipation of the events in B. Antonenko-Davydovych's novel "Za shyrmou" ("Behind the curtain")	
Bilobrovska K. O.	63
Correlation "appearance – character": nordic in the psychoportrait of Todos Osmachka	
Boiko V. V.	69
The artistic originality of the symbolism of color names in the collection "Winter Trees" ("Zymovi dereva") by Vasyl Stus	
Vinnichuk A. P., Krupka V. P.	73
Artistic expression of ethnic and cultural roots in Boris Grinchenko children's literature	
Vovk O. V.	77
The image of Stuart in the novel by Julian Barnes "Talking it over"	
Havrylo I. V., Slavych T. Ya., Roshko M. M.	79
Oneiric space in the story "Score on a Gravestone" and the film story "Emergence" by Oleksandr Zhovna	
Derhachova O. V.	83
Cottagecore aesthetic as a lifestyle in Tonino Guerra's book "The Garden of Forgotten Fruits"	
Lykhatska V. M.	87
Parcelling in Iren Rozdobudko's novel "I know that you know that I know"	
Loshchynova I. S.	92
Natural forces as a basis for functioning Ukrainian incantation	
Maksoma M. M.	95
Memory as an important means of modeling female images in the novel "The Land of Bitter Tenderness" by V. Lys	
Maslo O. V., Lakieieva V. V.	100

Panas Myrnyi's creative laboratory (based on unfinished works) Matvieieva O. O.	104
The moral and ethical foundations of Verkhovyna's beliefs in the novel "The Creak of the Cradle" by Ivan Chendey Mykhailenko V. V.	108
Poetry in the novel "Hanna Barvinok's ring" by I. Korsak: a cultural dialogue of artists Mizinkina O. O., Chihirinskyi A. V.	112
Peculiarities of phraseological units actualization in Arthur Conan Doyle's works Panchenko V. V.	117
Peculiarities of the artistic modeling of the Middle Eastern world in "Beirut Stories" by Ahatanhel Krymskyi Poliarush N. S., Korol I. M.	121
The phenomenon of philosophical prose in Ukrainian literature of the beginning of the 21st century Umanska T. O.	125
The image of a lexicographer teacher: new challenges and perspectives Tserkovnyak-Horodetska O. G.	129
The image of the detective Cormoran Strike in the series of novels by R. Galbraith Shapoval O. H.	133
 ROMANCE, GERMANIC, AND OTHER LANGUAGES	
Semantic aspect of phraseological units of the English language Basaraba I. O.	137
The Gorgon psycholinguistic archetype: LIWC-22 analysis Berezhna M. V.	139
The use of linguistic means of manipulative influence in English cosmetics advertising Biriukova V. O., Revenko V. V.	144
Conceptuality of meditative discourse Bublyk T. Ye.	148

Verbalization of negation in Old High German Horodilova T. M.	152
War and politics idioms and ways of their rendering in Ukrainian Davydova T. V.	155
Intertextuality of French social advertising Devos A. O.	157
Peculiarities of a linguistic core in English humorous short dialogues Dolgusheva O. V.	161
Connotative aspects of the semantics of terms in English marketing terminology Yefymenko T. M.	166
Case and agreement in argument structure Zinchenko H. Ye.	170
Constructing characters multimodally: a focus on pragmatics of film dialogue Izotova N. P.	174
Codification and features of Austrian German Karpik M. I.	177
Etymological analysis of the linguocultural concept <i>TEXTILE</i> in the English language Kovalova K. O.	180
Depiction of literary personages' appearance: frame analysis experience Kozak S. V.	185
Literary character as a language personality in artistic discourse Kosovets M. V.	188
Visual resources in informed consent templates for dental treatment Kostenko V. H.	193
Character speech analysis (based on the movie "Mrs. Doubtfire") Lozovska K. O.	197
Linguopoetic aspect of multimodality (based on the novel "Dropsie Avenue: The neighborhood" by Will Eisner) Matiishyn A. Ya.	200

Modality in German tax texts Okhrimenko O. A.	204
Lexical derivation in adolescents' vocabulary (based on the German language materials) Pozdniakov O. V.	208
Internal variation of speech loudness in institutional discourse Polieieva Yu. S., Vasik Yu. A.	210
Lexicographic evidence of Germanic Element in the early 20th-century English vocabulary Polishchuk G. V., Yarova L. O.	214
Lexicographic representation of the concept <i>NATIONALISMUS</i> in modern German Rys L. F.	220
Study of professionally-oriented French vocabulary in higher educational sports institutions in Ukraine Romanchuk O. V., Koval R. S.	224
Affix –yor as a mean of modeling intraterminal temporal semantics in modern Turkish Spotar-Ayar G. Yu.	227
“Dark” genres of English fanfiction Stanko D. V.	230
Non-uniformity of eponyms in English medical terminology Stehnitska L. V.	232
Methodology of the study of the English conceptual field <i>GENIUS</i> Strochenko L. V., Popik I. P., Tkhor N. M.	236
The gnoseological aspect of the study of English occult discourse Tomchakovska Yu. O., Tomchakovskiy O. G.	240
Graphic means actualizing the multimodal metaphor “Life is a Book” on the example of the film “The French Dispatch” by Wes Anderson Shnaider A. A.	243

THEORY OF LITERATURE

Personal and documentary in the memoirs of Serge Lifar (on the material of the collection of the Museum of Kyiv history)	
Bilous N. V.	247
Genre codification of the modern Ukrainian novel in verse	
Biliatska V. P.	251
Onyms in the novel “Card of Maria” by Oleksandr Kozynets	
Kravchenko L. O., Kozynets O. V., Oliinyk A. O.	255

COMPARATIVE LITERATURE STUDIES

Ivan Bagryany in the context of the anti-totalitarian discourse of the UNR	
Hodik K. O.	260
The paradigm of perceiving life as a fair in the novels by W. Thackeray and I. Franko: comparative aspect	
Khairulina N. F.	264

GENERAL LINGUISTICS

The category of quantity in signs of Ukrainian Sign Language	
Zamsha A. V.	268
The functioning a foreign language lexeme at the current stage of the development of the Ukrainian language (results of research on the perception of foreign language words by fresh-year students)	
Pryshchepa O. P., Bilous B. P.	271
Developing English speech skills an ESP course	
Syvokin H. V., Kartel T. M.	276
Correlation of the social and communicative roles of the addresser in the open letter	
Cheberiak A. M.	278

COMPARATIVE AND TYPOLOGICAL LINGUISTICS

Nomination of spices in legal documents of the Old Ukrainian era (based on the materials of Ukrainian-Moldavian charters of the 14–15 th centuries)	
Babenchuk B. V.	282

Suggestion as a universal cognitive mechanism of conceptualization of human consciousness Balaban O. O.	285
Interpretation of the term “causal dominant” in cognitive and semantic studies Vainorenje I. P.	290
On polysemy in English and Ukrainian Onyshchak H. V.	292
Conceptual analysis as a methodological basis for comparative study of proverbs Savchenko O. O.	295
Etymology of concessive markers in Old Germanic languages Tuhai O. M.	298
Features of figurative paradigms in artistic text (on the material of the novel “For whom the bell tolls” by E. Hemingway) Turchaninova N. Iu.	301
Number category difference as part of world reflection Tsybalov V. S.	304
TRANSLATION AND INTERPRETATION STUDIES	
Peculiarities of the organization of production translation practice in the conditions of martial law Halytska O. B.	307
The concept of modern electronic translation dictionaries Heletka M. L.	310
Verbalization of psychoemotional state of modern youth in mumblecore “The worst person in the world” Davydenko N. I.	313
Peculiarities of translation of modal constructions and verbs in English literature into Ukrainian Kravchuk V. V.	318
Didacticization of socio-political texts for translation classes Lyubchuk N. V.	322

The concept of “motherland” in L. F. Baum’s fairy tale “The Wonderful Wizard of Oz” and its adaptations by O. Volkov “The Wizard of the Emerald City”	
Petrauskas V. V.	325
Text corpora in the study of the English compound adjectives	
Ryzhkova V. V.	328
On the problem of parallel corpora database (publicistic style)	
Safonova N. M.	332
Realities in Ukrainian translations of Polish fairy tale texts	
Stanislavova L. L., Serkova Yu. I.	336
Sociocultural aspect of the artistic translation of characters’ speech	
Chumak H. V.	343

LANGUAGE AND COMMUNICATION MEDIA

Metaphorical models of the enemy’s image in the speeches of V. Zelensky	
Bilokonienko L. A., Berezovska-Savchuk N. A.	348
Some phonetic and graphic features of English-language advertising slogans of American clothes and footwear brands	
Haidar V. P.	352
Language of social networks	
Kobyliatska H. S.	355
Ecolinguistic analysis of German mediatexts	
Piankovska I. V.	360
Influence of sports media coverage on the main functions of sports media discourse in the context of military aggression in Ukraine	
Rehushevska I. A.	364
Verbal correction of an information occurrence via the Overton Window	
Slukhai N. V., Matiašovska J.	369

INTERCULTURAL COMMUNICATION

Problems of graphic representation of the latest English borrowings in the Ukrainian language	
Honcharenko A. V.	374

FOLKLORE

Historiography of folkloristic studies of the Volyn wedding
over the last decades

Potrapeliuk V. A. 378

MODERN TRENDS IN TEACHING METHODS OF LANGUAGES

Feature of text-based activities at classes of the Ukrainian language
as a foreign language: practical aspect

Boyчук O. A. 382

Group method implementation for formation of students` intercultural
competencies in formal education institutions: behavioral approach

Gayevska O. V., Iun A. 386

The use of interactive methods in the process of German language learning

Holovchak N. I., Kushnirchuk O. O. 389

How to help students develop job interview skills

Hrabelska O. V. 393

Modern tendencies in the methodology of teaching English
for applicants of the third level of higher education

Hurko O. V. 395

Teaching foreign language discourse to IT students via professionally
oriented projects

Hurska O. O., Tereminko L. H. 397

The use of creative tasks in the Ukrainian language
when checking the learned material

Ivanenko I. M. 401

Teaching foreign languages to digital generation

Ivanchenko I. A. 405

Assessment peculiarities of prospective philologists' technology competence

Korol T. H. 409

Educational component "SCIENTIFIC speech and writing style"
for successful completion of the third level of higher professional education

Maryanko Ya. H., Zaitseva O. Yu. 412

Innovative approaches to teaching foreign languages at higher education establishments	
Mudrenko H. A.	416
New challenges of teaching pronunciation to foreign students	
Nad K. O.	419
Heuristic approach to the organization of students' scientific work in foreign language classes	
Plokhuta T. M.	421
The role of interactive approach in foreign language teaching to students of non-language higher education institutions	
Pogorielova T. F.	424
Elements of linguistic worldview as a crosscutting theme of the “Introduction to the Study of Slavic Languages” course	
Prymachok O. I.	429
Communicative-activity approach to the formation of intercultural competence of future teachers of the German language	
Svyrydjuk V. P.	433
Peculiarities of communicative adaptation to intercultural interaction: methodical aspect	
Skorobahata O. M.	437
The use of digital resources in English language classes in the distance learning process	
Trotsiuk M. V., Levytska A. A.	441
Distance teaching in the crisis period of the war in Ukraine	
Cherniavska O. K., Rozhdestvenska I. Ye.	445
Multilingualism within the framework of the lingual-sociocultural competence of bachelors – future teachers of English and German	
Shramko R. H., Rakhno M. Yu.	448

Література:

1. Панас Мирний. Незавершена проза. Том четвертий. К. : Наукова думка, 1970. 517 с.
2. Панас Мирний. Незавершена проза. Том п'ятий. К. : Наукова думка, 1970. 428 с.
3. Панас Мирний. Поезія. Публіцистика. Епістолярій. Том сьомий. К. : Наукова думка, 1971. 663 с.
4. Сиваченко М. Є. Над текстами українських письменників. К. : Наукова думка, 1985. С. 212–229.
5. Ушкалов Л. В. Реалізм – це есхатологія: Панас Мирний. Харків : Майдан, 2012. 184 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-227-2-25>

**THE MORAL AND ETHICAL FOUNDATIONS
OF VERKHOVYNA'S BELIEFS IN THE NOVEL
“THE CREAK OF THE CRADLE” BY IVAN CHENDEY**

**МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕКОНАНЬ ВЕРХОВИНЦІВ
У РОМАНІ «СКРИП КОЛИСКИ» ІАНА ЧЕНДЕЯ**

Mykhailenko V. V.

*Candidate of Philological Sciences,
Lecturer at the Department
of Foreign Literature
and Fundamentals of Rhetoric
CHEI “Vinnytsia Humanities
Pedagogical College”
Vinnytsia, Ukraine*

Михайленко В. В.

*кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри
зарубіжної літератури
та основ риторики
КЗВО «Вінницький гуманітарно-
педагогічний коледж»
м. Вінниця, Україна*

Творчість І. Чендея можна назвати літописом закарпатської історії ХХ століття. У творчості наратора яскраво відтворено гноблення, матеріальні нестатки, духовне пригнічення, утиски прав і свобод верховинців угорцями за часів Австро-Угорщини й Угорщини.

Варто зазначити, що роман «Скрип колиски» (1989) певною мірою зосереджений на тактиці критики окремих недоліків, серед яких найважливіший – пияцтво, алкоголізм, але ж держава, комуністична партія теж борються з цим злом, видаючи різноманітні «антиалкогольні» укази, розпорядження, настанови. Можна сказати, що роман,

в якійсь мірі, був кон'юктурним на тлі найважливішого серед тих партійно-державних документів – Указу Президії Верховної Ради СРСР від 16 травня 1985 року «Про посилення боротьби з пияцтвом» та відповідних парламентських указів у всіх союзних республіках протягом ще того ж травня 1985 року.

У «Скрипі колиски» чимало фактів спрямовано проти непомірного споживання алкогольних напоїв, проти п'яниць і алкоголіків як із робітничо-селянського середовища, так і з управлінської й інтелігентської сфер. Так, художньо неорганічними, публіцистичними видаються нотатки Гаврила Веклинця, який фіксує історію боротьби з алкоголем у різні часи в різних народів [2, с. 172–175], його шкідливості для людського організму, моралі, виробництва, суспільства, записує конкретні факти негативних наслідків пиятик у Забережжі й навколишніх селах, згадує про директора Усть-Чорнянського лісокомбінату Бейлу Катрина (реальна особа), який провадив активну боротьбу з пияцтвом ще до указів 1985 року, навіть запровадив «Книгу честі», тощо [2, с. 195–199]. Ці замальовки, а також різноманітні «вставні» оповідання про курйозні чи жахливі випадки, пов'язані з непомірним вживанням спиртних напоїв, знаходять у романі виправдання хіба що суспільно-кон'юктурною заангажованістю, хоча проблеми алкоголізму справді були актуальними, вони хвилювали письменника і його персонажів задовго до «Скрипи колиски».

Алкоголізм був однією з найчутливіших суспільних вад закарпатського життя (як, зрештою, і загальноукраїнського) протягом усього XX століття, можна було би стверджувати, що він перейшов радянській владі у спадщину від попередніх часів. Про це теж неодноразово згадується у романі «Скрип колиски», як пишеться і про те, що абсолютна більшість верховинців засуджувала схильність до чарки, вважала її злом із християнської точки зору, із позиції селянина, який повинен був дати лад землі й худобі, виконати всі належні роботи й обряди, дбати про сім'ю, її матеріальний добробут.

Основними причинами алкоголізму були матеріальні злидні й моральний занепад. Здавалося, радянська влада першу причину усуває. Дійсно, добробут верховинців поступово зростає, хоча латентне безробіття і низькі доходи були лихом для Верховини у XIX–XX століттях за будь-якої влади, суттєвих зрушень у цих проблемах не спостерігається й досі. Пошук заробітків виштовхує закарпатців за межі рідного краю, відриваючи їх надовго від усталених звичаїв і переконань, і саме відхід від народного світогляду, морально-етичних засад як «застарілих», «ретроградних» тощо стає причиною

п'ятик, сприймання як норми п'яного варнякання, похвальби, аморальних учинків, навіть кримінальних дій.

Викриття, засудження пияцтва у «Скрипі колиски» сприяли швидкій публікації роману. Але якщо уважно вчитатися, то можна зрозуміти, що боротьба з алкоголем – не тільки актуальна проблема у романі, але і привід повести мову про чималу групу інших, не менш гострих проблем радянського суспільства напередодні його остаточного занепаду і розпаду.

Зовнішній світ сприймається письменником і його персонажами як руйнівна сила щодо верховинських звичаїв, устоїв, моралі. Син Пригари одружується з росіяною, але проблема не в цьому, а в тому, що вже він не питає згоди батьків, не шанує належно традицій рідного краю. Вертуна і Бугрея зі «Скрипу колиски» розбещують великі гроші, зароблені за межами Верховини, тому вони вважають себе господарями життя в рідній Забережжі, втрачаючи будь-яке моральне обличчя. Цікаво, що в сатиричних оповіданнях і повістях І. Чендея навіть «рідні» Ужгород чи Тячів позначені певними рисами «чужості» для верховинця, що є продовженням традицій української літератури XIX – початку XX ст. щодо ворожості міста для селянина, його моралі, яку місто руйнує, не даючи нічого взамін. Ці традиції також органічно вписувалися у загальноукраїнський контекст прози шістдесятництва, творчості російських «деревенщиків», закавказьких письменників.

За романом «Скрип колиски», для верховинського світогляду, морально-етичних переконань руйнівними є не стільки місто, скільки дії радянської влади [1, с. 189]. По-перше, боротьба з алкоголізмом є боротьбою з наслідками, а не причинами, з окремими фактами, а не системними явищами. По-друге, однією рукою влада з пияцтвом бореться, а другою – посилено його стимулює. Виявляється, алкоголь завжди доступний для споживача. Більше того, він є основою товарообігу в торгівлі та громадському харчуванні, від низу до верху планується тільки збільшувати його продаж, бо він дає основну виручку, суттєво наповнює державний бюджет. Журналіст Петро Головчук, головний герой роману, може викривати в газетній рубриці «Пияцтву – бій!» окремі факти шкоди від вживання алкоголю, виробничі й духовні втрати суспільства від цього, але він стає безсилим перед системою (торгівлі й державною), коли пробує встановити кількість проданого алкоголю в Забережжі, районі чи області, дізнатися про плани такого продажу і їх фактичне виконання, домогтися підвищення рівня культури у громадському харчуванні, зокрема і в закладах розпивання спиртних напоїв.

Далі – більше. З'ясовується, що спекуляцією позначена вся торгівля, бо не задовільняється виробництвом попит на якісні товари. Тільки публікація в газеті рятує двоюрідну сестру Головчука від самоуправства податкового інспектора, але ж він, землемір та інші нечисті на руку сільрадівські працівники, хабарники і безгосподарники з керівництва торгівлею, районні чиновники й надалі залишаються на своїх місцях і продовжують свою справу, бо ж не всі вміють чи мають до кого поскаржитися. Поступово виноситься вирок не одному пияцтву, а всій системі, яка насправді є призвідцем і потуральником для пияків, більшості всіх негараздів у верховинському житті. Радянська влада не зуміла навіть усунути соціальну нерівність, що вона ставила своїм основним завданням. «Неборак Стефан – бідняк [...]. Гаразду не мав давно, не має й нині» [2, с. 208]. Натомість на зміну колишній буржуазії приходить нова [2, с. 208]. Не дивно, що місцева влада після виходу «Скрипу колиски» інспірувала чергове цькування письменника в рідному Дубовому і в усьому Закарпатті, усвідомлюючи: у романі йдеться не про конкретний реальний «Барвінок» у Забережі-Дубовому чи про конкретних працівників і керівників торгівлі, а про недолугість і безсилля всієї владної системи.

Творчість Івана Чендея вкладається якраз у цей період радянського «благоденствія» (письменник помер у 2004 році, але роман «Скрип колиски» 1987 року став його творчою лебединою піснею).

Отже, морально-етичні засади переконань верховинців формувалися протягом століть й базувалися на високому рівні справедливості, рівності та взаємодопомоги. Як свідчать твори І. Чендея, вони нерозривно пов'язані з залишками язичницьких часів у обрядах і уявленнях закарпатського селянства, але серцевиною його світогляду, позиціонування себе у світі було християнське віровчення. Письменник переважно негативно змальовує духовенство, церкву як інституцію, протестантські течії, протиставляючи їм внутрішню гуманістичну сутність християнської релігії. Справжніми носіями і охоронцями народно-християнських переконань у творчості Чендея постають архетипні образи тих персонажів, у яких зазнає більшої чи меншої художньої трансформації постать прототипа – батька письменника, з яким у митця були непрості стосунки.

Література:

1. В. В. Бойко. Етнічний і національний дискурси творчості Івана Чендея : дис. ... канд. філолог. наук : 10.01.01. Київ, 2017. 202 с.
2. Чендей І. Скрип колиски : роман. К. : Дніпро, 1989. 433 с.